

РОЗДІЛ **4**

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ
З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ТА СПОРТУ

УДК 27.378 (420)

Зорочкіна Т. С.

СУЧАСНА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Розглянуто систему вищої освіти у Великій Британії – як одну із найдавніших у Європі. До початку ХХ століття система англійської освіти була представлена десятком університетів з дуже невеликою кількістю студентів. У ХХ ст. було відкрито близько 30 університетів і майже 800 ЗВО усіх типів (коледжів і технологічних інститутів, політехнічних інститутів, педагогічних коледжів, що діють і сьогодні) із платним навчанням. Система вищої освіти Сполученого Королівства складається з трьох основних видів освітніх установ: університети, коледжі та вищі школи, а також художні та музичні коледжі.

У статті з'ясовано, що підготовка вчителя початкової школи у Великій Британії спрямована на прийняття підходу, який базується на дослідженні, на розумінні методів навчання; на створенні своєї професійної філософії освіти. ЗВО Великої Британії у процесі навчання використовують онлайн-ресурси, інтернет-спільноти через систему Інтермережі ЗВО. Схарактеризовано кілька коледжів та університетів великої Британії, які здійснюють підготовку вчителя початкової школи.

Ключові слова: *система вищої освіти, система підготовки майбутніх учителів, початкова школа, Велика Британія.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Система вищої освіти Сполученого Королівства складається із трьох основних видів освітніх установ: університети, коледжі та вищі школи, а також художні та музичні коледжі. Було усунуто межу, що розділяла університети та політехнічні інститути, останні також отримали статус і титул університетів [1].

Вища освіта у Великій Британії є державною, навчання здійснюється у понад 850 вищих навчальних закладах (43 університетах, 159 педагогічних коледжах, 30 політехнічних інститутах тощо).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми вищої освіти Великої Британії є темою досліджень вітчизняних і зарубіжних компаративістів (Н. Авшенюк, Б. Вульфсон, К. Корсак, Т. Кучай, В. Кремень, Л. Пуховська, А. Сбруєва та ін.).

Аналіз вітчизняної і зарубіжної психолого-педагогічної літератури та наукових досліджень свідчить, що проблема підготовки майбутніх учителів початкової школи у Великій Британії не була предметом окремого системного аналізу, а отже, й не з'ясована цілісна характеристика її теоретико-методологічних засад, не визначені історико-соціальні чинники підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах ринкової економіки, структури, сутності, змісту, форм і методів підготовки майбутніх педагогів. Актуальність і соціальна значущість проблеми, що аналізується, її недостатня розробленість у педагогічній науці України зумовили необхідність з'ясування сучасної системи підготовки майбутніх учителів початкової школи у Великій Британії.

Метою статті є розгляд сучасної системи підготовки майбутніх учителів початкової школи у Великій Британії.

Завдання дослідження

1. Дослідити систему підготовки вчителів початкової школи, специфіку організації навчального процесу вищої педагогічної освіти Великої Британії.

2. З'ясувати теоретико-методологічні засади формування змісту початкової освіти.

3. Проаналізувати програми підготовки вчителів початкової школи у ЗВО Великої Британії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Британські університети є автономними угрупованнями, які були створені відповідно до королівської хартії або парламентським актом. При цьому кожен з них має власну структуру управління. Тут не існує, як у більшості країн Європи, національного закону про університети, що надає усім інститутам єдиної структури. Тим не менше, більшість університетів обрали дуже схожу схему управління. Виняток становлять лише університети Лондона й Уельсу, що мають власну систему управління за принципом федерації, а також Кембридж і Оксфорд, що працюють за принципом самоврядування. У більшості університетів Великої Британії управління покладено на громадську раду (в Шотландії на суд), члени якого в основному не є членами університету [2].

Класичним навчальним закладом Великої Британії є коледж. Згідно з законом 1992 року «Про повну вищу та спеціальну середню освіту», коледжі стали самоврядними, вийшли з підпорядкування місцевих органів влади й самі визначають зміст освіти, форми та методи навчання. На базі коледжів відбувається перекваліфікація та безперервна освіта (Lifelong Education). Коледжі мають різні профілі, терміни навчання, рівні підготовки, умови та якість навчання тощо. В останні десятиріччя коледжі стають багатопрофільними за рахунок об'єднання коледжів і здебільшого мають п'ять-шість напрямів професійної підготовки [3].

Для прикладу коротко схарактеризуємо кілька коледжів та університетів великої Британії, які здійснюють підготовку вчителя початкової школи.

Університетський коледж Лондона (UCL (University College London), заснований у 1836 році, відповідно до відомих рейтингів університетів світу «QS World University Rankings» посідає друге місце у Великій Британії та Європі і четверте місце в світі (2012 р.). У UCL навчалися або працювали 26 лауреатів Нобелівської премії. UCL складається з 10 факультетів, в яких існує понад 100 департаментів, інститутів і дослідних центрів. Слід зазначити, що загальний річний дохід університету становить близько 802 млн. фунтів стерлінгів, причому близько 283 млн. виходить тільки від грантів за наукові дослідження.

У UCL працює більше 4000 академічних та наукових співробітників та 648 професорів, і це найбільша їх кількість серед всіх університетів Великої Британії. На даний час в університеті навчаються 46 стипендіатів з Королівського товариства, 55 стипендіатів з Британської академії наук, 10 стипендіатів з Королівської інженерної академії та 99 з Академії Медичних Наук.

UCL є членом Асоціації університетів Співдружності, Асоціації європейських університетів, G5 [en], Асоціації дослідницьких університетів, Групи «Рассел», UNICA [en] і університетів Великої Британії. Він входить до Золотого трикутника (Golden Triangle), що представляє собою групу найбільш елітних британських університетів: Оксфордський університет, Кембриджський університет і Університетський коледж Лондона [4].

Програми коледжу визнаються як «видатні» за кожним критерієм початкової, середньої та післядипломної освіти (FE).

У коледжі навчається 8000 студентів та понад 600 видатних вчених, які прагнуть покращити життя через освіту та сприяти участі громадськості у вирішенні локальних та глобальних проблем [4].

Згідно фінансової інформації, UCL отримує фінансування з різних джерел для підтримки діяльності та досліджень. Фінансування досліджень в UCL зростає. Так, витрати дослідницьких грантів коледжу у 2016–2017 роках становили 452 млн. фунтів стерлінгів, що на 25 млн. фунтів стерлінгів перевищило фінансування 2015–2016 років. У 2016–2017 роках було профінансовано 85 проєктів, науковцями UCL були присуджені 21 грант від Європейської дослідницької ради та 34 міжнародних стипендій Марії Кюрі [5].

Бедфорд коледж є коледжом-партнером Університету Бедфордшир та має тісні зв'язки зі школами та місцевим освітнім управлінням у Бедфордширі, забезпечуючи, щоб кожна можливість була відкритою для розвитку студентів.

Кваліфікаційні рівні всіх співробітників відділу набагато перевищують вимоги програми, а співробітники мають нагороди з навчання та розвитку, а також багатий класний та навчальний досвід.

Студенти задоволені своїм навчанням. Під час недавнього опитування студентів 100 % заявили, що уроки були складними, добре спланованими, цілі були зрозумілими.

Під час навчання студенти мають можливість проводити дослідження у галузі освіти та навчання; досліджувати професіоналізм у секторі освіти та навчання; досліджувати свою власну роль та потенціал як вчителя / тренера; сприяти поліпшенню якості організації навчального процесу; продемонструвати принципи інклюзивного викладання та навчання у професійній практиці.

Фінансування в основному забезпечується урядом [6].

Манчестерський коледж має курси підготовки вчителів, які спрямовані на кожного, хто хотів би пройти курс підготовки вчителя, студент отримує доступ до диплому про вищу освіту, необхідну для поглиблення знань та підготовки, щоб стати успішним вчителем. Студент отримує широке уявлення про основні напрями, включаючи стратегії навчання, стилі навчання, методи оцінки та розробку, полегшення та оцінку навчання (рефлексивна практика). Окрім вивчення теорії з навчання дітей та політики в галузі національної освіти, студент проходить практику в школі та оцінювальний сеанс «Мікронавчання». За допомогою цього навчального курсу студент матиме змогу отримати диплом про вищу освіту з усіма необхідними знаннями, необхідними для отримання освітньо-кваліфікаційної освіти, а також деяких корисних навичок та досвіду. Маючи таку базу, вчитель може продовжувати навчання протягом усього життя [7].

Як видно із зазначеного, майбутні вчителі початкової школи у коледжах одержують добру теоретичну і практичну підготовку, вміють проводити педагогічні дослідження.

Університет Болтона – це добре організований центр освіти і навчання. Пропонуючи ступінь бакалавра в цій галузі, забезпечується наступний крок для професійного розвитку вчителів, менеджерів. В університеті існує широкий спектр освітніх програм, включаючи початкові програми підготовки, професійно орієнтовані програми з підвищення кваліфікації, а також магістерські та докторські програми.

Згідно з Довідником Times Good University, 2017 року освіта в університеті Болтона входить до десятки кращих у Великій Британії, стосовно якості. Початкова освіта для вчителів також була класифікована як «хороша» в останній Ofsted інспекції.

Ключовими особливостями підготовки вчителя початкової школи є розроблені програми, що допомагають розвивати конкретні знання і навички, пов'язані з освітніми проблемами, теоріями навчання, різноманітними формами і методами навчання, ІКТ, дослідницькими та аналітичними навичками. Навчання у цьому ЗВО підтримується «сумісним навчанням» – комбінацією особистісних сеансів та онлайн-ресурсів. Наданні студентам лекції, семінари, групова робота, курсова завдання, засновані на курсових роботах, наукових есе до електронних дискусій, презентацій, допомагають їм успішно розвиватися. Упродовж усього часу навчання в університеті у процесі виконання навчальних програм та презентації надаються відгуки про результати письмових завдань майбутніх учителів [8].

Університет західної Англії (University of the West of England – UWE Bristol) – університет з високоякісним навчанням та дослідженнями на користь студентів, бізнесу та партнерів. Університет має широкий спектр предметів в різних галузях мистецтва, творчих галузей, охорони здоров'я, науки, бізнесу, права, навколишнього середовища та технологій, маючи понад 600 курсів на базі спеціальності [9]. В університеті Відділ освіти і розвитку дитини є одним з найбільших у початковій підготовці та постійного підвищення кваліфікації в регіоні. Відділ має на меті: досягти досконалості у підготовці фахівців; працювати через партнерство та спільне виробництво знань; створення рішень через дослідження та інноваційну практику; вирішення проблем місцевого, регіонального, національного та глобального значення. Партнерство є основою всього, що робиться в університеті, підтримується співпраця з широким колом шкіл, коледжів та інших навчальних та культурних організацій, університетський академічний персонал та фахівці забезпечують підготовку IT-фахівців у навчанні, використовуючи мультимедійні технології в навчанні, Інтернет-спільноти підтримуються через систему інтрамережі UWE Bristol, блоги та семінари для студентів.

У межах наукової бази Відділ підтримує величезний набір ресурсів для підготовки вчителів початкових класів, пропонує кредитну допомогу під час навчальних занять, довгострокове партнерство з приблизно 400 загальноосвітніми школами, додатковою освітою, початковими школами. Майбутні вчителі спеціалізуються на викладанні на первинному етапі в Key Stage 1 та Key Stage 2 та розвивають свої професійні навички відповідно до поточних професійних стандартів учителя [10].

Інститут освіти університету Дербі є центром освітніх досліджень, що проводить освітні дослідження та надає консультації школам, сектору освіти та уряду. Інститут освіти готує бакалаврів та магістрів, докторів з підготовки вчителів з таких спеціальностей: бакалавр освіти BEd (Hons): початкова освіта з кваліфікованим статусом вчителя (навчання 3 роки); магістр освіти (MEdu): інтегрована освіта з кваліфікованим статусом вчителя (1 рік); доктор освіти (2 роки).

Бакалавр освіти BEd (Hons) зі спеціальності «Початкова освіта» з кваліфікованим статусом учителя спрямований на: сприяння підходу, що базується на дослідженні, на розумінні методів навчання, предметних знань і навичок; створення особистої та професійної філософії освіти, яка буде основою практики; використання знань, навичок та розуміння, щоб ефективно співпрацювати з іншими фахівцями, агенціями та широкою громадськістю для забезпечення благополуччя та цілісного розвитку учнів [11].

Магістр освіти (MEdu): інтегрована освіта з кваліфікованим статусом вчителя спрямована на: розвиток розуміння інноваційної практики в класі, щоб мотивувати, закликати та розширювати можливості студентів; створення своєї особистої та професійної філософії освіти, яка буде основою практики; зосередження уваги на конкретному аспекті більш широкої предметної галузі через модулі лідерства та менеджменту навчального плану, підвищення кваліфікації в спеціалізованій практиці; розробку суворого підходу до опитування складних освітніх питань шляхом персоналізації дисертації, використовуючи низку методів навчання та методів дослідження; отримання глибоких знань та розуміння дисципліни, включаючи критичну обізнаність з поточними проблемами, на участь у спільних проєктах щодо роботи з дітьми та персоналом у таких сферах як благодійні фонди, галереї, музеї, школи [12].

Програма Доктор освіти (EdD) є актуальною для фахівців, які займаються навчанням, освітою, тренінгом, розвитком, освітньою політикою та адміністрацією в широкому діапазоні професій. Ця інтелектуально складна програма стимулює професійне мислення, підтримує інноваційні підходи та підвищує якість. Програма призначена для того, щоб будувати свої навички та впевненість у своїх можливостях і знаннях, щоб брати участь у докторантурі та вдосконалювати свою професійну сферу. Індивідуальні навчальні посібники пропонують важливі вказівки, спрямовані на те, щоб керувати прогресом навчання. Це забезпечує надійну основу для незалежного дослідження, коли студент розробляє свою наукову роботу під керівництвом наставника і проводить дослідження.

Доктор педагогічних наук (EdD) спирається на передові навчальні дослідження, проведення впливових досліджень з початкової ланки до навчання дорослих, надає консультації для уряду, шкіл та більш широкого сектора освіти [13].

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, підготовка вчителя початкової школи у Великій Британії спрямована на сприяння підходу, який базується на дослідженні, на розумінні методів навчання; на створенні своєї професійної філософії освіти. ЗВО Великої Британії у процесі навчання використовують онлайн-ресурси, інтернет-спільноти через систему Інтерамережі ЗВО.

Система вищої освіти в Англії – одна із найстаріших у Європі.

До початку XX століття система англійської освіти була представлена десятком університетів з дуже невеликою кількістю студентів. У XX ст. було відкрито близько 30 університетів і майже 800 ЗВО усіх типів (коледжів і технологічних інститутів, політехнічних інститутів, педагогічних коледжів, що діють і сьогодні) із платним навчанням.

Використані джерела

1. Навчання у Великобританії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ininv.vntu.edu.ua/ukr/index.php?option=com_content&view=article&id=528&catid=56&Itemid=857
2. Освіта у Великій Британії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org>
3. Университетский колледж Лондона [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org/wiki>
4. Institute of Education. University College London. – Retrieved from : <http://www.ucl.ac.uk/ ioe/courses/teacher-training>
5. Financial information. University College London. – Retrieved from : <https://www.ucl.ac.uk/about/how/financial-information>
6. Bedford College. – Retrieved from : <https://www.bedford.ac.uk/>
7. The Manchester College. – Retrieved from : <https://www.tmc.ac.uk/>
8. University of Bolton – Retrieved from : <https://courses.bolton.ac.uk/>
9. University of the West of England (UWE Bristol). – Retrieved from : <http://www.uwe.ac.uk/>
10. The Department of Education and Childhood. University of the West of England. – Retrieved from : <http://www1.uwe.ac.uk/cahe/edu.aspx>

11. BEd (Hons) Primary Education with Qualified Teacher Status. – Retrieved from : <https://www.derby.ac.uk/teacher-training-courses/primary-education-qts-bed-hons/>
12. Integrated Masters in Education (MEdu) (in curriculum enhancement) with Qualified Teacher Status. – Retrieved from : <https://www.derby.ac.uk/teacher-training-courses/education-integrated-masters/>
13. EdD Doctor of Education. – Retrieved from : [https://www.derby.ac.uk/courses/postgraduate/edd-doctor-of-education/University of Derby](https://www.derby.ac.uk/courses/postgraduate/edd-doctor-of-education/University%20of%20Derby) <https://www.derby.ac.uk>

Zorochkina T.

MODERN FUTURE TEACHERS TRAINING SYSTEM OF THE INITIAL SCHOOL IN GREAT BRITAIN

The system of higher education in Great Britain is considered as one of the most centuries old in Europe. By the beginning of the 20th century, the English education system was represented by a dozen universities with a very small number of students. In the XX century it has been opened to about 30 universities and almost 800 higher education institutions of all types (colleges and technological institutes, polytechnic institutes, pedagogical colleges, operating today) with paid education.

The United Kingdom's higher education system consists of three main types of educational institutions: universities, colleges and higher schools, as well as artistic and musical colleges.

The article clarifies that the preparation of an elementary school teacher in the UK is aimed at perceiving a research-based approach to understanding teaching methods; to create his professional philosophy of education. In the UK, in the training process, online resources, Internet communities are used through the Internet-based higher education institutions system. Characterized by several colleges and universities in the UK that provide elementary school teacher training.

British universities are autonomous groups that were created in accordance with the royal charter or parliamentary act. At the same time, each of them has its own management structure. Here, as in most European countries, there is no national law on universities, which provides all institutions with a single structure. In most UK universities, the board is assigned to a public council (Scotland to court), whose members are largely non-university members.

A classical educational institution in the UK is a college. On the basis of colleges there is a retraining and continuous education (Lifelong Education). Colleges have different profiles, terms of training, levels of training, conditions and quality of training, etc.

During study, students have the opportunity to conduct research in education and training, to study professionalism in the education and training sector; to explore their own role and potential as a teacher / trainer; to contribute to the improvement of the quality of the organization of the educational process; Demonstrate the principles of inclusive teaching and learning in professional practice.

Key words: *higher education system, future teacher training system, elementary school, Great Britain.*

Стаття надійшла до редакції 12.09.2018 р.